Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) GARBARSKA 7—2.

Nr. Wilno, dnia 18 grudnia 1935 r. 1395.

Treść numeru:

x

x x

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

1/. "LIETUVOS AIDAS" O WSPÓŁPRACY ZE SZWECJĄ. "L.Aidas" Nr.330 z 16.XII.1935 r. Art.p.t. "Zwróćmy wzrok ku północy". Streszczenie:

Skoro przyjaciół szukają nawet mocarstwa, to tem bardziej potrzebują szczerych i nieżywiących zakulisowych myśli przyjaciół małe narody, które drogą wzajemnej współpracy dążą do rozwoju stosunków: kulturalnych i gospodarczych.

Litwa posiada takich przyjaciół i sąsiadów łaśnie z tamtej strony Bałtyku w postaci Szwedów. Szwedzi niejednokrotnie już okazywali Litwie serdeczną przyjaźń. Nie należy wątpić w szczerość szwedzką, jeżeli chodzi o współpracę z Litwą w dziedzinie kulturalnej i gospodarczej.

Tuż po powstaniu niepodległej Litwy założono w Sztokholmie T-stwo Zbliżenia Szwedzko-Litewskiego, które już wiele zdziałało w kierunku zapoznania szwedzkiego ogółu z Litwą, jej kulturą i gospodarką. Nawet polityczne interesy Litwy zawsze były przez Szwedów rozumiane i popierane.

Podobne zadanie, co T-stwo Zbliżenia Szwedzko-Litewskiego w Sztokholmie, ma również T-stwo Litewsko-Szwedzkie w Kownie. Powstało ono nieco później, aniżeli T-stwo Zbliżenia w Sztokholmie. Jest jednak równie pożyteczne i potrzebne dla wzmocnienia i pobudzenia współpracy obu zaprzyjaźnionych narodów. Ma ono równie pozytywne prace w swym bilansie. Po Nowym Roku rozpocząć się ma jeszcze bardziej ożywiona działalność T-stwa w kierunku rozszerzenia stosunków kulturalno-gospodarczych między obu krajami . W związku z tem ma się odbyć w najbliższych dniach zebranie T-stwa.

O ile wielu z Litwinów zwracało dotychczas swój wzrok jedynie na zachód, by zaczerpnąć stamtąd dobra kulturalne, to z chwilą, gdy powiał z zachodu zimniejszy wiatr, powinni Litwini zwrócić się więcej na północ, ku Szwecji, gdzie są niemniejsze skarby kultury, a ponadto nie żywią Szwedzi żadnych agresywnych celów względem Litwy. Każda pozytywna forma współpracy ze Szwecją jest przeto godna poparcia. /A-10/.

K r o n i k a .

2/. KONFERENCJA RYSKA W UJĘCIU MIN.LOZORAJTISA. "L. Aidas" z 15.XII.1935 r.: Minister S.Z. Lozorajtis udzielił korespondentowi "Elty" następującego wywiadu w sprawie konferencji ententy bałtyckiej w Rydze:

"Konferencje ministrów Spraw Zagranicznych państw bałtyckich są koniecznym sposobem współpracy trzech państw. Są one zwoływane nie dla rozważania jakiegoś specjalnego zagadnienia politycznego, lecz regularnie dwa razy do roku celem rozważania bieżących spraw polityki zagranicznej, mających znaczenie dla wszystkich trzech państw tworzących związek bałtycki. Niema zatem podstaw do oczekiwania od każdej z naszych konferencyj jakichś nadzwyczajnych uchwał. Okoliczność, że konferencje są normalnym czynnikiem naszej codziennej pracy dyplomatycznej, właśnie wskazuje na ich doniosłość i ścisłość współpracy Litwy, Łotwy i Estonji.

Z drugiej znów strony, konferencje ministrów Spraw Zagranicznych trzech państw stwarzają możliwość kontaktów osobistych i bezpośredniej wymiany zdań i informacyj. I tym razem omawialiśmy ogólną sytuację polityczną. Pozatem każdy z ministrów złożył sprawozdanie o wypadkach w polityce swego państwa w czasie od ostatniej konferencji. Takie sprawozdanie o polityce litewskiej wygłosiłem również ja. Jak wiadomo z urzędowego komunikatu, ogłoszonego po zakończeniu prac konferencji, mogliśmy skonstatować, że w zrozumieniu i ocenie międzynarodowej polityki wszystkie trzy państwa są zupełnie jednomyślne.

Osobiste spotkanie pozwoliło mi jeszcze raz przekonać się, że duch solidarności i wzajemnego zrozumienia ententy bałtyckiej jest znaczny, co bezwarunkowo nie może nie mieć dodatniego wpływu na sytuację każdego z państw, tworzących ententę.

Dzięki doświadczeniu i autorytetowi łotewskiego premjera i ministra spraw zagranicznych Ulmanisa w sprawach polityki zagranicznej, prace konferencji postępowały prędko i składnie". /K./.P.

3/. UDZIAŁ LITWY W KONFERENCJI KOLEJOWEJ W WARSZAWIE. "L.Żinios" z 15.XII.1935 r.: W marcu roku przyszłego odbędzie się w Warszawie międzynarodowa konferencja kolejowa, w której weźmie udział również Litwa. /A- 16/.

4/. WIECZÓR LITERATURY LITEWSKO-ESTOŃSKIEJ. "L.Aidas" z 15.XII.1935 r.: 14 grudnia w Tallinie odbył się wieczór literatury estońsko - litewskiej. Literaturę estońską reprezentowali: poeta Henryk Wisnapuu, Juhan Janik i in. Literaturę litewską reprezentowali: Miszkinis, Alantas, Sidabrajtisówna i t.d. /A- 4/. P.

5/. PRZYJAZD ZAŁOŻYCIELA RUCHU PANEUROPEJSKIEGO DO KOWNA. "Diena" z 15.XII.1935 r.: W początkach roku przyszłego w państwach bałtyckich i Litwie ma bawić założyciel ruchu paneuropejskiego hr. Coudenhove-Kalergi. Możliwą jest rzeczą, że wygłosi on w Kownie odczyt. /A-14/.P.

6. DOKOŁA WYBICIA SZYB W POSELSTWIE NIEMIECKIEM. "L. Aidas" z 16.XII.1935 r.: Sprawcami wrzucenia do poselstwa niemieckiego w Kownie kamienia, zaopatrzonego w kartkę z nadpisem "oswobodzić towarzysza Thaelmanna" okazali się: niejaki Polaster Zesech oraz Aron Gudelski. /A-6/.P.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ
I ŻYCIE SPOŁECZNE.

7/. "MUSU RYTOJUS" O 9-LECIU PRZEWROTU GRUDNIOWEGO. "M.Rytojus" Nr. z 17.XII.1935 r. Art.p.t. "Siedem lat". Streszczenie:

17 grudnia upływa 9 lat od chwili przejścia steru rządu litewskiego w ręce narodowców. W związku z tem wypada przynajmniej pobieżnie określić przyczyny zmian, jakie nastąpiły w państwie. Twórcy parlamentaryzmu niemieckiego doprowadzili do tego, że rząd stał się popychadłem parlamentu. Ciągłe zmiany gabinetu nie pozwalały na wykonywanie rządowych programów. Wszystko to zmusiło wreszcie do szukania stalszych form rządzenia. Na Litwie zarysował się stanowczy sprzeciw względem anarchji sejmowej. Stworzyło to warunki do rozwoju świadomości narodowej. Obecnie zamiast ciągle zmieniających się gabinetów posiada Litwa gabinet stały. Duch jedności narodu uległ wzmocnieniu. Nie odrzucając w zasadzie pożytku dobrze zorganizowanego przedstawicielstwa narodowego, należy jednak zaznaczyć, że żaden sejm nie przyniesie ze sobą kopalni złota. Lepszy jest rząd, który potrafi lepiej zorganizować twórcze siły kraju i zaprząc je do pracy dla ogólnego dobra. 9 lat owocnej pracy narodowej stanowią bezsprzeczny zysk dla narodu i państwa. /C-33/.

K r o n i k a .

8/. OBCHÓD PRZEWROTU GRUDNIOWEGO. Radjo Kowieńskie z 18.XII.1935 r.: 17 grudnia odbył się w Kownie z inicjatywy tautininków obchód przewrotu grudniowego. Wygłoszono odpowiednie odczyty oraz wysłuchano części koncertowej. C-6/6/.

9/. SPRAWA AMNESTJI. "L.Aidas" z 15.XII.1935 r.: Jak słychać, z okazji święta 16-go lutego w 1936 roku jest projektowana szeroka amnestja. /C-1/5/.

10/. PRZESTĘPCZOŚĆ NA LITWIE. "L.Aidas" z 16.XII.35.: Dyrektor Dep.Bezpieczeństwa Powilajtis wygłosił przez Radjo odczyt w sprawie przestępczości na Litwie. Liczba przestępstw na Litwie nie jest stosunkowo większa, niż w innych państwach. Natomiast liczba przestępstw popełnionych przez małoletnich jest znacznie mniejsza niż w innych państwach./C-19/1/.P.

11/. NOWY SPIS POWIATÓW I GMIN. "L.Aidas" z 16.XII.35.: Ogłoszony został nowy spis powiatów i gmin, z którego wynika, że na całej Litwie /bez obszaru Kłajpedy/ jest 20 powiatów i 245 gmin. Najwięcej gmin posiada powiat szawelski /23 gminy/, zaś najmniej sejneński i jezioroski /po 7 gmin/. /C-1/3/.

12/. SPRAWA USTAWODASTWA PRACY NA LITWIE. "L.Aidas" z 16.XII.1935 r.: W tych dniach bawili na Łotwie delegaci przedstawicielstwa robotników litewskich, badając sprawę ustawodastwa pracy. Po powrocie z Łotwy delegaci oświadczyli, że ustawodastwo pracy na Litwie jest bardziej obszerne i współczesne niż na Łotwie. /C-1/1/.

13/. OBCOKRAJOWCY NA LITWIE. "L.Aidas" z 15.XII.35 r.: Według danych statystycznych zamieszkuje obecnie na Litwie 10.000 obcokrajowców, w tem 2.700 obywateli niemieckich, 900 łotewskich, 200 czechosłowackich, 200 amerykańskich 100 angielskich, 100 estońskich, 90 sowieckich, 73 polskich i t.d. /C-32/.

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

14/. MEMELER BEOBACHTER" O NOWYM DYREKTORJACIE. "Memeler Beobachter" Nr. 125 z 14.XII.1935 r. Art.p.t. "Przywrócenie zarządu".Streszczenie:

Krótka działalność dyrektorjatu Baldžiusa wywołała już poważnę myśli w dwuch kierunkach. Chodzi zarówno o posunięcia dziedzinie polityki finansowej, jak też w dziedzinie autonomicznej administracji. Kurs wrogi deflacji podjęty przez Dyrektorjat jest w jaskrawej sprzeczności z ogólną linją polityki gospodarczej rządu x państwa. Z drugiej zaś strony chodzi o politykę administracyjną Dyrektorjatu, a mianowicie o zwalcanie urzędników.

Prezes Dyrektorjatu Badžius oświadczył w swej deklaracji, wygłoszonej w Sejmiku, że zadaniem nowego Dyrektorjatu jest przywrócenie administracji. Niestety, deklaracja ta nie wskazywała na środki jakich się użyje w tej dziedzinie. Jeżeli chodzi o zwalnianie urzędników, statut kłajpedzki przewiduje, że urzędnicy są obowiązani opanować oba języki:litewski i niemiecki. Jest przeto obowiązkiem Dyrektorjatu wdrożyć postępowanie dyscyplinarne względem wszystkich urzędników, którzy w swoim czasie spowodu nieopanowania języka litewskiego zostali usunięci przez Dyrektorjat Reisgisa, a teraz spowrotem przyjęci przez Dyrektorjat Baldžiusa.-

Co się tyczy stosunku Dyrektorjatu do Sejmiku nie odpowiada on, niestety, wymaganiom statutu. Sejmik nie jest uprawniony do ustalania linij wytycznych administracji. Dyrektorjat powinien przeto zgłosić sprzeciw przeciwko takim uchwałom Sejmiku, które Dyrektorjatowi narzucają te wytyczne.

Spodziewać się należy, że Dyrektorjat ustali swój prawny stosunek do Sejmiku. W przeciwnym razie musiałoby się przyjąć, że zamierzone przez Dyrektorjat przywrócenie administracji,ma służyć jedynie do tego, by punkt ciężkości wszelkiej akcji na terenie Kłajpedy przenieść wbrew statutowi do Sejmiku. /E-2/.

K r o n i k a .

15/. SPRAWA JĘZYKA LIT. W URZĘDACH KŁAJPEDZKICH. Radjo Kowieńskie z 17.XII.1935 r.: Jak donoszą z Kłajpedy, obecnie w żadnych autonomicznych urzędach nie można już rozmówić się po litewsku. Gdy się zaś telefonuje do urzędu czy instytucji, słyszy się odpowiedź jedynie niemiecką.